

SPREMLJANJE OTROKOVEGA NAPREDKA V RAZVOJU IN UČENJU

Milenka Uhelj Oštir

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

januar 2009

OPAZOVANJE JE
ZAZNAVANJE STVARI IN
DOGAJANJ V
NEPOSREDNEM OKOLJU, KI
POTEKA Z VEČJO ALI
MANJŠO POZORNOSTJO
VES ČAS NAŠE BUDNOSTI

RAZLOGI ZA OPAZOVANJE

- Načrtovanje, izvajanje, kritično vrednotenje vzgojno izobraževalnega dela
- Sistematično spremljanje učenja, razvoja in napredka
- Posredovanje informacij o otrokovem napredku otroku, staršem, strokovnim delavcem vrtca

NAČINI SPOZNAVANJA OTROK

- Pogovor s starši
- Pogovor s strokovno delavko, ki otroka že pozna
- Pogovor z otrokom
- Opazovanje otroka v različnih situacijah

KDAJ OPAZUJEMO?

pri vseh dejavnostih preko celega dne

- V času počitka
- Pri igri in dejavnostih na prostem
- Pri izvajanju dnevne rutine
- V stiku z odraslimi v vrtcu
- Pri igri in dejavnostih v vrtcu
- V stiku s starši

KAJ OPAZUJEMO?

- **Telesno gibalni razvoj**, motorika, groba, fina motorika, potreba po gibanju, spretnosti, hiperaktivnost, lenobnost, nerodnost, gibčnost, obolevnost...
- **Socialni razvoj**, socialno vedenje, komunikacija med otroki, med otroki in odraslimi; prijateljstva, vključevanje v skupino, vloga v skupini, vzpostavljanje stikov, konflikti, navezanost na odrasle, potreba po pomoči, komunikacija s starši, upoštevanje želja in interesov drugih, upoštevanje pravil, sodelovalnost, priljubljenost
- **Čustva**, otrokovo počutje, čustveno reagiranje ob vključevanju v skupino, ob ločitvi od staršev, samozavest, negotovost, plašnost, sproščenost, občutljivost, jokavost, potrtnost, sramovanje, strahovi, ljubosumje, žalost, jeza, veselje, zadovoljstvo, anksioznost, izražanje čustev, potreb, želja, reagiranje na nove osebe, situacije...
- **Osebnostne lastnosti, karakterne poteze**
samostojnost, iniciativnost, izvirnost, motiviranost, počasnost, stikljivost, prepirljivost, ustvarjalnost, pozornost, vztrajnost, iznajdljivost, zbranost, utrudljivost, delavnost

KAJ OPAZUJEMO?

- **Posebnosti v razvoju** in večja odstopanja v razvojnih normah, kar posebej pade v oči, stalno in občasno pojavljanje, bolezni, talenti, vedenje, čustvovanje
- **Govor, verbalno in neverbalno** izražanje, materni jezik, drugi jeziki, razumevanje in smiselnost govorenega, redkobesednost, gostobesednost, besedni zaklad, hitrost govora, govorne posebnosti, bogastvo jezika...
- **Sposobnosti in spoznavni razvoj**, reševanje problemov, kvaliteta igre, dojetanje, strategije učenja, razumevanje navodil, zapomnitev, smiselnost vprašanj in odgovorov, znajdenje v situaciji, obvladovanje razvojnih norm
- **Drugo** hranjenje, spanje, higienske navade

NAČINI OPAZOVANJA

NENAČRTNO OPAZOVANJE

(priložnostno, slučajno, intuitivni nivo...)

NAČRTNO OPAZOVANJE

(natančno, vnaprej predvideno...)

NENAČRTNO OPAZOVANJE

(priložnostno, slučajno, intuitivni nivo...)

- zaznavamo pri otrocih ali posameznih otrocih predvsem to, kar nam trenutno vzbudi pozornost
- opazimo predvsem to, kar bi želeli opaziti
- subjektivnost

NAČRTNO OPAZOVANJE

Vnaprej predvidimo

- kaj in katerega otroka bomo opazovali (več otrok, skupino...)
- v kakšnih okoliščinah bomo opazovali
- na kaj bomo posebej pozorni

KORAKI OPAZOVANJA

- NAČRT OPAZOVANJA
- OPAZOVANJE
- RAZMIŠLJANJE O OTROKU ALI DOGAJANJU
- PISNO BELEŽENJE (ALI SNEMANJE)
  - sprotno - etnografski zapisi
  - ob koncu dejavnosti - anekdotski zapisi
- PRESOJA, OCENITEV SITUACIJE
- NAČRTOVANJE DEJAVNOSTI

NAČRT OPAZOVANJA

- Zakaj ?
- Kaj?
- Kako?
- Kdaj in koliko časa?
- Način beleženja, dokumentiranja

DOKUMENTIRANJE

Dolgoročno dokumentiranje
kratkoročno dokumentiranje

strokovni delavec dokumentira

- kot njegovo lastno delo z otroki
- za posamezne otroke
- za celo skupino

• ZAPIS MORA BITI SPOŠTLJIV, IZRAŽA
NAKLONJENOST DO OTROKA.

• ZAUPNOST

Dokumentiranje je:

- zapisi opažanj strokovnih delavk o otrokovem razvoju in napredku, učenju...(anekdotski, etnografski)
- zapisi pogovorov z otroki, med otroki,
- zbiranje fotografij,
- avdio in video snemanje ...
- zbiranje otroških izdelkov,

KAKŠNI NAJ BODO ZAPISI?

- Najuporabnejši so anekdotski in etnografski zapisi
- Zapis je potrebno analizirati in reinterpreterirati ter izluščiti, kaj se je pomembnega dogajalo

KAJ NAJ VSEBUJEJO ZAPISI?

- Kaj in kako se je otrok učil in naučil?
- Kaj je spoznal?
- Kakšne izkušnje je pridobil?
- Kako se je razvijala in nadgrajevala igra?
- Kakšne so bile interakcije?
- Kako je uporabljal prejšnje izkušnje?

DNEVNI ZAPIS

je lahko

- redno zapisana opažanja o posameznem otroku, namenjena dokumentiranju sprememb v njegovem vedenju ali interesih,
- del evalvacije ali priprave, kjer je zapis o dogajanju, interakcijah, odzivih skupine, manjše skupine, posameznikov

ZAPISI OPAŽANJ

- OBJEKTIVNOS OPAZOVANJA POVEČAMO Z VEČ DOKUMENTIRANJA IN NAČRTNIM, RAZNOVRSTNIM DOKUMENTIRANJEM;
- OBJEKTIVNOS POVEČAMO, ČE ISTO SITUACIJO OPAZUJE, DOKUMENTIRA VEČ OPAZOVALCEV;
- ZAPISI POMAGAJO PREPOZNAVATI DOGAJANJE, RAZUMETI PROCESE V SKUPINI IN PRI POSAMEZNIKI;
- S POMOČJO ZAPISOV LAŽJE SLEDIMO OTROKOM IN SKUPINI;

POMEN SPREMLJANJA IN DOKUMENTIRANJA

- Vzgojitelj se zave pomena raziskovanja procesa;
- Pogloblja vzgojiteljevo zavedanje razvoja vsakega otroka;
- Zagotavlja informacije o otrokovem učenju in napredovanju;
- Omogoči sodelovanje otrok in odraslih pri vrednotenju dejavnosti;
- Omogoča sprotno načrtovanje, ki izhaja iz evalvacije predhodnih dosežkov dejavnosti;
- Spodbudi soudeležbo staršev v pedagoškem procesu.

Načelo sodelovanja s starši

2. alineja

STARŠI IMAJO PRAVICO DO SPROTNE
IZMENJAVE INFORMACIJ IN
POGLOBLJENEGA RAZGOVORA O OTROKU Z
VZGOJITELJEM IN POMOČNIKOM, S
SVETOVALNO SLUŽBO

Strokovna in osebna priprava na individualni pogovor

- Poglobljen razmislek o otroku - predhodno opazovanje (spoznavanje) otroka,
- pregled dokumentiranega gradiva o otroku,
- pregled in priprava izdelkov otroka,
- priprava opornih točk za pogovor,
- pogovor s strokovno delavko, ki otroka pozna,

• študij strokovne literature

Najpogostejše teme pogovorov

- Otrokovo počutje in vedenje v vrtcu in doma,
- socialni odnosi z vrstniki,
- vključevanje in sodelovanje v dejavnosti in igro,
- prehrana, počitek, nega,
- samostojnost in motiviranost otroka,
- reševanje konfliktov z vrstniki,,
- razvoj in napredek po področjih, razvojne sposobnosti in zmožnosti,
- posebnosti v razvoju otroka

Kaj in kako posredovati staršem?

- Izključno svoja opažanja otroka v skupini.
Tisto, v kar smo zares prepričani - podpremo z otrokovimi izdelki, dokumentiranim materialom
- Izogniti se predvidevanjem, interpretacijam, sodbam, sklepom,
- Starši naj v pogovoru čutijo, da smo otroku naklonjeni

LITERATURA

- Interno gradivo, Milenka Uhelj Oštir, ZRSŠ
- Spremljanje otrokovega razvoja in napredka, Slovenske Konjice, 2003, gradivo s seminarja
- Razvojna psihologija in vzgoja v vrtcih, 2004 Marcela Batistič Zorec
- Just playing, Janet R. Moyles (Open University Press, Celtic Court, 22Ballmoor, Buchingham MK18 1XW)